

Midwinterdag 'Leiden of lijden?'

Thema: Professioneel leiderschap

Op maandag 28 januari was ik met de trein onderweg naar de 'midwinterdag'. Ik kwam een kennis tegen die ook naar Driebergen-Zeist moest en we raakten aan de praat wat we daar te zoeken hadden. Vol enthousiasme vertelde ik dat ik voor mijn opleiding naar de midwinterdag ging, en dat ik een workshop boksen en tangodansen op mijn programma had staan. Ik zag de vraagtekens in zijn ogen, hoezo? Nou, zei ik, ik moet het nog gaan ervaren, maar het thema van de dag is 'leiden of lijden', dus kijkend naar dansen en boksen, er is altijd iemand die de leiding neemt en iemand die zich laat leiden. En welke rol je ook neemt, als je hier bewust voor kiest hoeft het geen lijden te worden!

De opening van de dag door dirigent Arnoud Oosterbaan als 'de leider die lucht verkoopt', zat vol passie en liefde voor muziek. Zijn boodschap: Doe vooral wat je hart je ingeeft, met aandacht en liefde voor het vak. Soms houdt dit in dat je dingen los moet laten om ruimte te scheppen voor iets nieuws. Het woord 'spiegelneuronen' was nieuw voor mij: iets waar ik dus in geloof, kan ik overbrengen aan een ander door middel van non-verbale communicatie! Eigenlijk wist ik dit al maar hoe gaaf is het om het te voelen door middel van de muziek en de metafoor van de dirigent.

De toon van de dag was gezet. De lezing van Danielle Braun, corporate antropoloog, heeft mij het meeste geraakt. Zij gaat verder met: 'Staan voor wat je bent', door passie en aandacht. Ze zet mij aan het denken: Waar zit mijn passie voor het mooie vak dat ik uitoefen, waar ga ik voor? Waar kom ik vandaan en wat wil ik in de toekomst bereiken? Dat bepaalt immers de mate van samenwerking met de ander. Als voorbeeld noemt ze de functie van rituelen in een mensenleven. In onze westerse wereld laten we rituelen steeds meer achter ons en willen we snel door naar de volgende fase. Echter "Rituelen regelen het buitengewone" en blijken zeer zinvol te zijn, geeft ze aan. Momenten in mensenlevens worden hiermee duidelijk gemarkeerd en beleefd, bijvoorbeeld in de overgang van jongen naar man. Daarbij gebruikt ze de uitspraak: 'Mensen veranderen in het ondertussen' en niet van het ene in het andere moment. Het is soms pijnlijk om te veranderen en om dingen los te laten die zo vertrouwd waren, omdat het moeilijk is te overzien van waar je straks in beland. Dit wordt de liminale fase genoemd. En om deze fase goed te doorstaan en te benutten, moeten we stilstaan om te kijken waar we staan en hoe we vervolgens weer verder gaan. Dit kost tijd en echte aandacht en is niet iets dat we moeten afraffelen. Aandacht voor datgene waar je voor staat, dat is het nieuwe goud. Durf daarbij jezelf te zijn, en weet dat fouten maken mag.

Ik moest hierbij denken aan de fase waarin wij in onze organisatie verkeren. Het flexibiliseren van contactmomenten volgens de richtlijn het Landelijk Professioneel Kader. We ontkomen er niet aan om als organisatie te veranderen en de aansluiting te zoeken met wat de samenleving van ons verlangt. Echter we moeten deze aansluiting ook zelf vormgeven. Wanneer deze liminale fase voorbij is weet niemand maar het is zeer waardevol om samen te kijken naar de vraagstukken waar we voor staan. Haastige spoed leidt meestal nergens naar. 'Mensen veranderen in het ondertussen'. Dat geldt dus ook voor ouders met een puber die zijn vrijheid aan het ontdekken is of kinderen met obesitas, zij zullen niet 1-2-3 afvallen. Veranderingen zullen maar langzaam effect hebben, is dat erg? Neem de tijd in de wetenschap dat alles wat je aandacht geeft, groeit!

Ik moest mijn kennis, die ik tegen kwam in de trein, op dat moment het antwoord schuldig blijven, want wat is professioneel leiderschap eigenlijk. Ik heb het naderhand vertaalt naar 'leiderschap voor de ontwikkeling van mijn vak'. Het is goed bewust te worden van waar ik voor sta in mijn werk als jeugdverpleegkundige, waarom ik de dingen doe zoals ik doe. Dat ik mijn verantwoordelijkheden neem tot welk doel. Om hier goed antwoord op te kunnen geven is het ook goed om stil te staan bij wie ik eigenlijk zelf ben. Wat zijn mijn waarden, talenten en ambities eigenlijk. Het is mijn inziens goed om bewust te zijn van het feit waarom ik bepaalde keuzes maak, wat ik uitstraal en na te gaan wat een ander met mij doet, dat ik dit nodig heb in mijn werk waar samenwerken en verbinden centraal staan. Tijdens de lessen persoonlijke effectiviteit zijn we daar uitgebreid op in gegaan, en dan vooral hoe zet je je talenten in?

Tijdens de workshop boksen, door Rob Rijke, werd mij duidelijk dat boksen helemaal niet om het gevecht gaat. Boksen is weten wat je wil, is ruimte innemen en ruimte geven, is grenzen opzoeken en eenmaal geraakt weten hoe je weer verder kan gaan. En dat dit alleen maar lukt door vertrouwen in de ander. Totaal uit mijn comfortzone maar achteraf zo mooi om te ervaren dat als je ergens voor wilt gaan, dat je geraakt kan worden. Positief of negatief maar dat dit iets bij je oproept waar je iets mee wilt gaan doen om er vervolgens krachtiger uit te komen. Ik kan nu ook beter begrijpen waarom kinderen die gaan (kick)boksen meer weerbaar worden.

De workshop 'Tangodansen' gaf mij meer inzicht in welke ruimte ik inneem en waarom. Maar ook wanneer ik dat inzet. Kijkend naar mijn werk met ouders, kinderen en professionals, het is een samenspel, je beweegt mee, je neemt het initiatief als het mis dreigt te gaan, in vertrouwen naar de ander. Daarbij de passie en het plezier niet vergeten in wat ik ervaar in mijn werk en vooral tevreden mogen zijn in wat je samen hebt bereikt.

Leiden of lijden? Het was een mooie leerzame dag, door te doen en te voelen werd ik meer bewust van mijn eigen handelen. 'Veranderen in het ondertussen', de kracht van de liminale fase, het klinkt zo logisch maar echte aandacht, daar draait het om.

Yvette Saan
Januari 2019
NSPOH M&G